Noord- en Oost-Gelderland

Algemeen bestuur

Agendapunt:	7
Overlegdatum:	10 april 2025
Portefeuillehouder:	G.I. Timmer

Adviesnota

Onderwerp

Concept-Programmabegroting 2026

Voorstel

1. In te stemmen met toezending aan de gemeenteraden van de concept-Programmabegroting 2026, waarvan de belangrijkste aandachtspunten zijn:
   - de indexering bedraagt, conform afspraken, 4,57%;
   - er wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat met gevolgen voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering;
   - de inhoud van de concept-Programmabegroting is in lijn met de Uitgangspuntennota;
   - de tot nu toe ontvangen zienswijzen ondersteunen over het algemeen de inhoud van de Uitgangspuntennota en geven geen aanleiding tot wijzigingen, aangezien deze deels ook betrekking hebben op trajecten die door de GGD in gang zijn gezet;
   - vooruitlopend op een project dat de GGD gestart is om samen met gemeenten te komen tot kengetallen en outcome-indicatoren, zijn in deze conceptbegroting weer beleidsindicatoren opgenomen die aansluiten bij de actuele Bestuursagenda, zoals – met uitzondering van de begroting 2025 – ook in afgelopen jaren het geval was.
2. In te stemmen met de verdere procedure tot vaststelling van de Programmabegroting 2026.

Inleiding

In de concept-Programmabegroting 2026 zijn de algemene beleidsmatige en financiële kaders uit de Uitgangspuntennota 2026 vermeld. Hierin vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen van de GGD, zoals de bezuinigingen op preventie (pandemische paraatheid en de specifieke uitkeringen van het rijk), de organisatie van de Jeugdgezondheidszorg en op het ontwikkelen van een visie op een sterke publieke dienstverlening in de regio.

De GGD is bij verschillende raadscommissies geweest, onder meer om een toelichting te geven op de Uitgangspuntennota.

De tot nu toe ontvangen zienswijzen op de Uitgangspuntennota 2026 staan in de bijlage van de Programmabegroting. Ook onze reactie op deze zienswijzen is daarin verwoord. In een aparte bijlage vindt u een overzicht van de ingediende zienswijzen per onderwerp en onze reactie daarop.

De concept-Programmabegroting 2026 moet na bespreking door uw algemeen bestuur aan de gemeenten worden toegezonden. De raden van de gemeenten hebben daarna twaalf weken de gelegenheid een zienswijze op deze ontwerpbegroting in te dienen. Uw algemeen bestuur besluit hierover in uw vergadering van 10 september 2025.

Beoogd effect

De concept-Programmabegroting 2026 wordt tijdig aan de raden van de gemeenten gezonden.

Argumenten

1.1. De indexering is conform de afspraken hierover.
Enkele gemeenten hebben in hun zienswijze vragen over de indexeringssystematiek.
Bij de vaststelling van de indexering is de systematiek gehanteerd die uw algemeen bestuur in november 2019 heeft vastgesteld. Deze systematiek gaat uit van de kosten van de GGD, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten.
Aan uw algemeen bestuur is toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan uw bestuur voorleggen.
In 2025 worden scenario's voor mogelijke bezuinigingen voor 2026 onderzocht.

1.2 De GGD staat voor veel ontwikkelingen en uitdagingen.
Het is belangrijk in beeld te hebben dat de GGD voor diverse ontwikkelingen en uitdagingen staat die gevolgen hebben voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering. Als gevolg van de financiële problematiek bij gemeenten vragen gemeenten ook van de GGD om tot besparingen te komen. Daarnaast heeft de GGD te maken met substantiële kortingen op de middelen voor pandemische paraatheid. Ook is er een korting op diverse specifieke uitkeringen. Verder is er onzekerheid rondom de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg.
Gesteld wordt dat het van belang is dat een visie ontwikkeld wordt op een sterke publieke dienstverlening in de regio. De GGD trekt hierin samen op met de VNOG.

1.3 De kaders uit de Uitgangspuntennota komen terug in de concept-Programmabegroting.
De inhoudelijke informatie is conform de Uitgangspuntennota 2026; de speerpunten bij de programma's zijn deels op de in de Uitgangspuntennota 2026 genoemde ontwikkelingen en deels op de Bestuursagenda gebaseerd.

1.4 De zienswijzen geven geen aanleiding tot een andere invulling van de concept-Programmabegroting 2026.
De tot nu toe ontvangen zienswijzen ondersteunen over het algemeen de inhoud van de Uitgangspuntennota. De breedst gedragen zienswijzen betreffen het meedenken door de GGD over de financiële opgave die in 2026 op gemeenten afkomt door inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er voor de GGD zijn voor begrotings-ombuigingen en de behoefte aan indicatoren. Voor beide onderwerpen zijn door u trajecten in gang gezet. In deze conceptbegroting zijn weer beleidsindicatoren opgenomen, vooruitlopend op het project om te komen tot kengetallen en outcome-indicatoren (zie ook argument 1.5.)
Verder is van belang te weten dat de gemeente Berkelland – voor zover bekend als enige gemeente – niet de instelling van een raadsadviescommissie ondersteunt.

1.5 Gemeenten willen graag dat beleidsindicatoren in de Programmabegroting zijn opgenomen.
Gemeenten hebben veel behoefte aan indicatoren. Hiervoor is de GGD een project gestart met twee trajecten. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Verder is van belang dat in het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD meen grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen.
Om tegemoet te komen aan de wens van gemeenten voor de onderhavige programmabegroting zijn, aansluitend op de thema's uit de Bestuursagenda, diverse indicatoren benoemd. Deze zijn voor een belangrijk deel in lijn met de indicatoren die vóór 2025 in de programmabegrotingen waren opgenomen. Deze beleidsindicatoren staan in hoofdstuk 6 van de concept-Programmabegroting 2026.

2.1 Om te kunnen voldoen aan de termijnen moet deze begroting na de AB-vergadering om een zienswijze aan de raden worden gezonden..
Om aan de termijnen te kunnen voldoen (vaststelling door uw AB uiterlijk medio september en een zienswijzetermijn voor de raden van 12 weken), willen wij de concept-Programmabegroting 2026 met uw instemming toezenden aan de gemeenteraden. De zienswijzetermijn voor de raden loopt tot 8 juli 2025.

Kanttekeningen

1.1 De indexering betekent een hogere inwonerbijdrage voor gemeenten.
Gemeenten krijgen te maken met een hogere inwonerbijdrage, terwijl gemeenten willen dat de GGD meedenkt met de financiële opgaven voor de gemeenten. De gehanteerde indexering is volgens de afspraken van uw algemeen bestuur uit november 2019. Niet indexeren zou per definitie leiden tot ingrepen in het takenpakket.
Separaat loopt echter een proces voor het verkennen van bezuinigingsmogelijkheden en de gevolgen daarvan voor de dienstverlening. Volgens planning kan besluitvorming hiervoor plaatsvinden in het algemeen bestuur van november 2025 en meegenomen worden in de eerste begrotingswijziging 2026.

1.2 Er worden beleidsindicatoren opgenomen, terwijl een project gestart is om tot indicatoren te komen.
Aangezien gemeenten behoefte hebben aan beleidsindicatoren, zijn deze opnieuw opgenomen in de begroting. Deze sluiten aan bij de Bestuursagenda en zijn vergelijkbaar met beleidsindicatoren die ook in voorgaande jaren in de begroting stonden. Tegelijkertijd start echter een project om – samen met gemeenten – te komen tot adequate kengetallen en outcome-indicatoren. Dit kan tot verwarring leiden.
De huidige beleidsindicatoren hebben enerzijds wel hun beperkingen (in wat het zegt over de prestaties van de GGD en voor wat betreft de frequentie van beschikbaarheid van de resultaten), maar geven anderzijds wel richting aan het beleid van de GGD. Achteraf kan de GGD verantwoorden wat hij gedaan heeft om tot de beoogde resultaten te komen.
Via het project dat dit jaar gestart is, wordt bijvoorbeeld gekeken naar kengetallen die meer direct iets zeggen over de resultaten van de GGD. Dit wordt samen met de gemeenten opgepakt.

1.3 De nu genoemde speerpunten zijn wellicht in 2026 achterhaald.
Bij de programma's zijn speerpunten geformuleerd die aansluiten bij de Bestuursagenda en de Uitgangspuntennota. Deze komen ruim voor het betreffende begrotingsjaar tot stand. Daarmee is de kans aanwezig dat deze in 2026 achterhaald blijken of ingehaald zijn door andere prioriteiten.
De huidige speerpunten zijn opgenomen met de kennis van nu. Rond het begin van het komende begrotingsjaar willen wij deze speerpunten daarom en zoals gebruikelijk tegen het licht houden. Indien gewenst kunnen de speerpunten dan aangepast worden, uitmondend in een inhoudelijke begrotingswijziging.

Financiën

De afspraken rondom de indexering leiden tot een indexeringspercentage van 4,57%. Dit resulteert in een inwonerbijdrage Publieke Gezondheid van € 11,137 en een inwonerbijdrage Jeugdgezondheid van € 12,304.

Vervolg

- 15 april-8 juli 2025: zienswijzetermijn gemeenteraden
- 20 augustus 2025:
  - DB stelt reacties op zienswijzen vast en stuurt deze naar de raden.
  - DB stuurt concept-Programmabegroting 2026 aan het AB met voorstel deze vast te stellen.
- 10 september 2025: vaststelling Programmabegroting door AB.

Communicatie

Zoals gebruikelijk bij publicatie van de vergaderstukken van het algemeen bestuur en de begroting (vermelding op website GGD).

Warnsveld, 19 maart 2025
Het dagelijks bestuur,

J.J. Baardman,	**A.J. Prins,**
directeur publieke gezondheid	**voorzitter**

Bijlagen

1. Concept-programmabegroting 2026
2. Verzamelbundel ontvangen zienswijzen
3. Overzicht ingediende zienswijzen per onderwerp en reactie van ons dagelijks bestuur hierop.